

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Foi'a acésta ese tota Marti sér'a,
— dér' prenumeratiile se priimescu
in tôte dilele.

Pretinția pentru Ostrunguri'a: pre anu
8 fl. pre $\frac{1}{2}$ da anu 4 fl. pre unu tri-
luniu 2 fl. éra pentru Strainetate:
pre anu 10 fl. pre $\frac{1}{2}$ de anu 5 fl.
pre unu triluniu 2 fl. 50 cr. in v. a.
Unu exemplariu costa 15 cr.

Tôte siodieniele si banii de prenu-
meratiile sunt de a se tramite la
Redactiunea diurnalului:

Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrul 27.

Insertiinile se priimescu cu 7 cr. de
linia, si 30 cr. tace timbrale.

Unu lucéferu *) nou.

Frati iubiti!
Sî patitî!
Ascultati,
Si-admirati,
Ce minune
Vi voi spune!
Cum la Peste,
Fore veste,
S'a ivitu,
(Ba víritu,)
Unu lucéferu,
For' astemperu,
Care-a-aflatu:
„Cà romanii
Cu stapanii,
S'au 'mpacatu,
Sî acum'a,
Romanimea,
S'a 'nfricatu;
Cà-e pe pace,
Sî nu face
Verba multa;
Cà n'asculta
Cârcofeli
De rebeli!
Sî cù adi,
Totî au hazu!

*Sunt scutiti,
Multiumiti,
Fericiti“!*

Sî-estu lucéferu pricopsitu,
Este *Cziple* celu sucitu,
Fi-iar capulu sindilitu!

Tiopulu.

Gur'a Satului in diet'a Ungariei.

— La mai multe cierobôre tisaiane. —

Cum am datu de veste, cà diet'a Ungariei
érasî se sufalcà la fabricări de legi noue, me repedî
sî eu la Pute-a-peste si me virî la loculu meu —
pe galeria, vreamu să dicu, in scaunulu — mintiu-
nosiloru.

Sà vi spunu déra si vóue, iubiti cetitori si ce-
titòrie, ce au ispravitu, de căte-va septe-mani, cioplito-
rii de legi domnesci.

Sà incep cu deschiderea ciorbororului.

Precum sciti, sub restempulu odihnei de storsu,
in ministeriulu ungurescu inca se facura schimbări,
— de peru, da nu si de neravuri, — si a-nume,
faliniculu *Colmarcu Tus'a* ajunse in vírfulu clâii, adica,
celu mai mare peste — rabdare.

Se intielege déra, cà in dî'a deschiderei, minis-
teriulu celu nou inca a trebuitu să se infacișiedie.

Astu-feliu déra, candu ciorbororulu bombaniá
mai constitutionale, de odata se deschisera usiele
svatului si unu panduru aduse de urechi ministrii
pre rondu si ii asedià in scaunele cele rosii, facute
pe séma loru.

*) Pote — luciferu

Asiediendu-se ministrii, o parte d'in cét'a mamecilor incepù la strigate de „iljen“; ér' cea-l-alta statù amutita sì 'nlemnita, sì cu aceste se finí tota paradi'a de priimirea nouui ministeriu.

Ve poteti inchipiú necasulu lui *Colmarcu Tus'a*, cà mamecii lui nu se aruncara in genunchi si nu se deters de-a dur'a peste scaune! Pentru acésta déra falniculu ministru issi si perdu tota vitejja si abie potu sà spuna, cà d'acuma elu are sà diréga lumea ung. sì sà mantuiesca tiér'a ungurésca de nevoi.

Dupa aceste ministrii lapetara straitiele de dupa gütu sì fia-care golí pe més'a dietei cète-unu znopu de proiecte de legi, care de care mai bine càrpite sì indogite d'in legile nemtiesci depe vremea absolutismului si care de care mai smaltiuite cu smaltiu constitutionalu liberalu tusaiuanu.

D'intre tóte inse mai insemnate sunt ale lui *Calamariu Sila*, despre presirea detorielor si urcarea dàrilor, si a le lui *Colmarcu Tus'a*, despre introducerea sistemului solgabireescu si despre latiulu si matragunele pentru valachi, — despre cari de alta data.

* * *

De sine se intielege, cà nainte de tóte s'a pusula imblaci proiectulu de lege in privint'a cheltuielilor, adica *bugetulu*, séu cum se dice de rondu, saculu celu fore fundu.

Én sà vedemu déra, cum sì ce a urmatu?

Mai antaiu sì mai antaiu presiedintele tingalise un'a, éra mamecii incepura a-si cascá gurile.

Colmarciu Sila, ministru de cheltuieli: Avuta casa! (voci: halljuk!) Fiindu-cà sciu bine, impreuna cu cinsti'a Vóstra, cà tiér'a *nóstra* adi nu mai sci ce sà faca cu banii ce-i multi cei are (mamecii: helyes! ugy van!) dupa multa spargere de capu, (Borlea: d'a-poi cà ti-e sindilitu...) am astatu de bine a vi face o socotéla, càtu se pote mai mare, (mamecii: el fogadjuk! éljen! helyes!), ca astu-feliu sà mai usúrâmu pungile populului (helyes!); deci ve rogu, nu faceti multa vorba, ci votati miliónele insirate, cu atât'a mai vertosu, cà eu inca nu am apucat sà-mi facu palate (mamecii: ugy van, helyes, éljen!).

Dupa ministru mai blehetira càti-va mamecii, pentru priimirea bugetului, candu intr'o di-bagându grositi'a — urmă:

Sig. Borlea, dicendu: Nepacinici ómeni neganditi! Ori càtu v'ati impenatu si ori càtu v'ati umflatu, lumea totu-si ve cunoscce, pe — glasu (mamecii: el áll, le vele, presiedintele i poroncesce, ea sà vorbesea mai incetu, ca sà nu anda cei depe galeria); deci nu ve sfirticati asiè de tare, ci mai slabiti d'in córd'a cea vechie, cà me temu, cà s'a rumpe, si-a-poi ve va plesni peste amusinatória (voci: ki vele, Hora! mamecii isi scotu limbole de unu cotu, presiedintele vre sà traga harangulu). Ne-ati adusu la sépa de lemn, (mamecii: de fel is ak . . . sgomotu ea in iadu); ministrii vostru ne-au opritu cărtile (mamecii: jól tették!)! vreau sà ne inchida scólele (mamecii: helyes, jól teszik!); banii tierii i cheltuiti numai spre folosulu vostru (mamecii: ugy kell!); ati facutu lege de nationalitate (mamecii: el töröljük, le vele!) nu ve tieneti de legile, care éra voi le-ati facutu (mamecii: nem is akarjuk), si totusi vreti sà vi dàmu bani? . . . (voci: enye azt a vankuj. . . . ki vele, le vele!)

Colmarciu Tus'a: Ungurésca . . . vream sà dicu, a mea casa (aplause, halljuk! éljen!)! Ca atotu-poternicu ce sum (helyes! éljen! Senyeistü stranuta, deputatii romani isi sugu degetele, mamecii aplaudéza,) si ca nemai pomenu diplomatul, politicu si parlamentariu, de care me recunoscureti (helyes! ugy van!) nu potu lasá ocasiunea binevenita, fore ca sà nu facu nitica svara dobritieniana! (halljuk! éljen!) Anume: vreu sà am hárde cu daco-romanulu *Borlea!* (halljuk!) Tóte ce-au disu Borlea, sunt mintiuni! (helyes!) Di'n contra, stapanii valachilor vreau sà fericésca pre romanii, adica a-if intórce érasí la robota, dupa care ostéza atât'a! (helyes! aplause prelungite.) Deci tienă-si de gura, (helyes!) si deie-se dupa Peru, cà-ci valachi nu mai asculta de némulu loru, ci de mine (ugy van,) si argatii mei. (aplause in tóte partile) A-poi cu ceialalti bujtogataii voiu gatá eu mai usjoru! (helyes!)

Mamecii incepura a cautá pr'in busunari . . . dér' presiedintele, mai cu minte, incuià siedinti'a.

* * *

Sì cu aceste mai cà asì fi gatatu de o cam data. Dé'r' . . .

Bucurati-ve valachi! sórtea vóstra a sà se intórca pe alta dunga!

A a parutu unu nou lucéferu pre cerulu tierii! . .

Voiamu chiaru sà incheiu, candu mi se dete pe drotu, cà mane dì va vorbí unu nou de facie portatoriu, d'in tiér'a lui *Dragosiu* voda.

A trebuitu déra sà mergu la dieta de nou.

Candu intrai vorbiá chiaru noulu voinicu alu svatului:

Cz. Iple Zsigreza: (eu smerenia) Stapanitória, de valachi fericitoria si liberala ungurésca casa! (éljen!) Eu . . . eu . . . cum sà dicu, na, (aplause) fiindu-cà déra, sciti (helyes!) sum alesu d'in grati'a unui'a, care (tusiesce un'a) celu pucinu n'au blamatu némulu seu, (voci: elég rossz) sciti déra, ca sà facu si eu vr'o slugiba (helyes!) ca a-poi si . . . (helyes! meg lesz,) indresnescu, (a-ci se inceordă si vîlăsău sona) sà iau la trei parcele pre lazitoulu de Borlea (éljen! halljuk!) Mai antaiu de tóte am sà spunu, cà eu am atât'a cinste, ca sà me dau de romanu si se vorbesu in numele romanilor, carii nu m'au prinsu de fiscalasi (helyes! éljen!) Dreptu aceea grabescu a dechiará, in numele romanilor, cà cele spuse de Borlea sunt — pre cum bine a adeveritu si marele stapanu — (aplause) numai nesce flécuri, pentru cari ar meritá, ceea ce totu binevoiti a fagadui Mariele Vóstre in tóte partile (helyes, ugy van, ez már aztán gyerek!) Mintiuni, mintiuni sunt tóte ce spunu si scriu agitatorii romani, cà-ci valachi nu-si mai inchepu in pei de bine si de fericire! (ugy van, helyes éljen! aplause prelungite) pentru acea déra eu nu numai cà votezu bugetulu, ci inca mai propunu, ca sà votâmu inca si unu puiutiu de bugetutiu langa celu de acuma, ca seracii ministri sà nu se supere pe tiéra (éljen helyes!).

Intr'aceste *Borlea* si càti-va romani, cu mine impreuna, parasira svatulu, ca sà nu-ni védia strainii cum ni se aprindu obrazurile de rusine.

Despre cele l-alte, alta data.

Asta-di.

— Imitațione. —

Strainismulu, vanitatea,
Aurulu atragatoru,
Luesulu, fric'a, lasitatea,
Asta-di cu puterea loru
Multe inimi predomnescu!

Pe candu tiér'a in catusia
Plange, gême necurmatu,
Candu ruin'a-i e la usia.
Candu morimentu-i s'a sapatu,
Vai! pucini la ea gandescu!

O! tu tiéra 'ncantatória,
Adi te perdi ca unu murmur,
Cà strainulu, — lipitória,
Suge totu sangele-ti puru,
Si-a te perde are in gandu!

Si-ai tei fii, cari mai nainte
Se paria cà-su paunasi,
Acum dormu umbriti de nòpte,
Trandavindu ca nesce lasi, —
Si strainiloru te vendu.

Cà-ci e luesulu, vanitatea,
Aurulu atragatoru,
Servilismulu, lasitatea,
Carii cu puterea loru,
Adi pe multi ii predomnescu!

Talmesiu-balmesiu.

Parintesculu guvern ungurescu (sì de la metamorfosările dobrodienescului diplomatul Colmarcù *Tus'a* avansat de „liberale“) — precum amintiràmu — sì-a propus a opri tòte cartile romanesci d'in scólele nòstre, sub pretestu, cà in acele se cuprindu tendintie sì dogme daco-romanesci, sì pr'in urmare acele carti sunt pericolose statului ungurescu, cà-ci propaga ura intre nationalitatile d'in „Nagy-Magyarország“-ulu celu fericit u. c. l.

Fia sì asiè.

Dér', indresnimu ve a intrebá pre voi, jupani „liberali“, cà óre pr'in publicarea poesiilor revolutio-narie ale lui Alesandru Petőfi (Petroviciu) in dia-riul „Otthon“ fas. I. d'in Octombrie 1874, intitulat: „Készülj hazám!“ „Akasszátok föl!“ „Ujév napján 1849.“ „Ausztria“ „Itt a nyilam, mibe löjjem?“ „Föl a szent háborúra!“ s. c. l. — a-poi pr'in „Történelmi dolgozatok.“ de „F. Koós.“ „Hóra lázadás.“ Pamfletele lui Orbán Balázs s. a; d'a-poi pr'in ne numeratele manuale scolastice, pline de cele mai nerusinante mintiuni sì absurditati; — d'a-poi pr'in manualele unoru profesori de la universitatile d'in *B-Pest'a*, *Clusiu*, sì a unor'a dela academiele sì cole-gie ref. d'in tiér'a ungurésca sì pr'in alte scrieri sì opuri premiate de catra academi'a ungurésca sì alte societati; — d'a-poi pr'in esplicările unoru profesori de la universitatii, licee, gimnasii sì scoli reale s. c. l. **nu se propaga ura sì nu se periclitédia statulu celu crancenu?**

Seraca lume, cà mari diplomiati v'a mai facutu — némtiulu.

Siortatulu tiganului.

— Poveste d'in betrani. —

A fostu odata ce-a fostu, cà de n'ar fi, nu s'ar povestí, sì-a-poi neci mie nu-mi place a minti, ca purecului a plesnì, sì neci nu portu mintiunile cu saculu, ci numai cu desagulu.

A fostu odata, in vremile batrene, candu Dumnedieu amblá pe pamentu, cà *Sórele, Gerulu* sì *Ventulu* s'au indemnatu dela Dumnedieu, si s'au gandit, ca sì ei toti trei, sà umble in lume, ca sà védia, cumu traiescu ómenii pe pamentu; deci puindu-sì merinde de cale, se sufalcara la drumu sì mérssara, mérssara, pana ce se intalnira pe drumu cu unu tiganu, carele vediendu cinstitele fecie a loru trei domni drumari, se hotarí, ca sà li deie binetie, sà li dee cinsti cu venita. Deci tiganulu li sì dise: „Buna d'a la unulu d'in voi trei!“

Indepartendu-se drumarii incepura a se svadí intre sine, tienendu sì unulu sì altulu, cà lui i-a multiumitu tiganulu.

Neputendu-se ei impacá, cà óre cui i s'a datu cinstea tiganului, incepura éra a se svadí; in urma hotarira — dupa ce facura o cale lunga cu svada sì mai incaierati — ca sà se intórcă indereptu sì sà intrebe pe tiganu, cà cui a datu binetie?

Intorcandu-se éra cu svada, intalnira pe tiganu sì-lu intrebara dicendu: „mei tigane, cui ai datu cinstea mai 'nainte? sì pe care l'ai intielesu?“

Tiganulu se puse pe ganduri, cà óre Dómne pe care ar fi mai bine sà-lu aléga, cà tiganulu dracului, ca toti tiganii, ar fi vrutu sà fia pretenu cu toti trei.

La o vreme se hotarí sì li dise:

„Eu m'am socotit sì am gandit, cà cinstea se cuvine domnului *Ventu*, deci lui i-am sì datu-o sì astu-feliu pre elu lu-prindu de „siortatu.“

Audiendu aceste *Sórele* sì *Gerulu*, se maniara fórte pe tiganu sì asiè déra se hotarira, ca sà se is-bandésca asupr'a ticanului, pentru că nu li au datu cinstea loru. Sórele deci respardí o caldura mare, incàtu tiganulu nu mai potè suferi si negrea totu mai tare.

Cunoscandu inse tiganulu, cà acést'a e isband'a Sórelui, necasit ce erá, se intórsese catra siortatulu seu *Ventu* dicendu: „Vai, Siortate *Ventu*, da susla incóce o léca, ca sà me resbunu — alduiesca-te helu de susu, — cà minteni me ia draculu de caldu.“ —

Ventulu audiendu plansórea tiganului sì-desfundà foile sì slobozí unu ventu recorosu asupr'a tiganului, sì astu-feliu caldur'a Sórelui nu-lu mai ardea.

Vediendu *Gerulu*, cà *Sórele* nu isbutí cu isband'a, se puse elu la lupta cu tiganulu, lasandu unu frigu crancenu de crepau lemnele in codri, sì inghietau vitiei în vaci.

Dér'a tiganulu cu minte, pricepù sì acésta isbanda, cà adica vine dela *Geru*, sì-facù focu in giurulu seu dicendu: „a-cum'a, Siortate, stai pe locu.“

Astu-feliu tiganulu sà aperà sì in protiv'a gerului.

*

Ca tiganulu d'in poveste
Mai facu sì-altii—susu la Peste. . . . —

Buzduganu.

Déca.

Déca n'asî trece de romanu mare,
asî fi constresu, să d'au séma despre banii concrediați
mie, dér' meniti pentru scopuri filantropice.

Déca n'asî fi romanu de celu cu doi bani trei pungi,
neci că asî speră la vr'unu osu de rosu.

Déca n'asî fi confesionalu,
neci n'asî potè face galiceve intre confrati, neci servitie
la cei de susu. —

Déca n'asî fi metropolitu séu episcopu,
neci nu m'asî potè inserie în „partid'a liberala,” și
neci să polemidieze în dñarie.

Déca n'asî dice totu „igen,”
neci n'asî potè speră la vr'ușu postu grasu.

Déca n'asî publică totu polemii și certe personale,
neci nu m'asî potè laudă, că eu-su celu d'antaiv dñaristu.

Déca n'asî fi chocheta,
lumea nu m'ar tiene de culta.

Déca n'asî contribuș numai pe scopuri straine,
neci n'asî fi privitu ca „njó hazafi.”

Déca nu m'asî retrage de la lupt'a nationala candu e
mai grea
neci n'asî merită numele de mecenat și diplomatu.

Déca n'asî luceră (in oficiu) totu unguresee,
mi-asî perde pitut'i a să asî mori de fôme.

Déca me tieném totu de programulu datu alega-
toriloru,
nu deviniamu notariu publicu.

Déca nu asî serie in, și n'asî prenumeraș totu numai
diarie straine,
nu m'asî potè bucură, că mai tôte dñariele romane vor
incetă.

Icón'a presentelui.

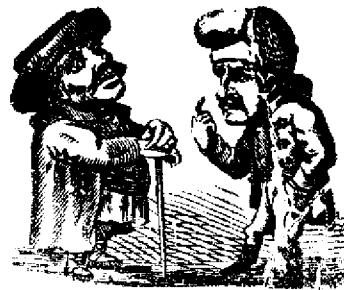
Cetimu sî audîmu in tôte dilele și 'n tôte par-
tiale:

„Drum! Drum! Drum!

S'auda sî să scie totu insulu, că mane demin-
nézia, dupa nouă ciasuri, la cas'a satului, se va tie-
nè litatia, in fient'i a de facie a jucutiu de portă,
candu se voru bate la duba: o multime de cogi de
malaiu și svarmituri de mamaliga uscata, hirburi
sparte, curele de opinci carpite, remasitic de palerii
portate, peteci de cioreci, fasie rupte, codorisice de
sbiciuri, cuie de potcove de pe cai morti, redacini
de iérba uscata, scaieti imblatiti, surcele, tureci de
cisme (calciuni) candu-va foste rosii, cu unu cu-
ventu, felu de felu de boscartie și olate tieranesci
cuprinse in portă.“

Haidati jidani, haidati sî cumperati, că a vóstra
e lumea acuma.

TAND'A și MAND'A.

T. Norocu și bani, frate cumetre, da pe unde ai
umblat de candu n'am datu ciortu cu tine?

M. De parte. In tiér'a nemnisiiloru cu siepte pruni
in gradina.

T. La Huni. A. Dór'a?

M. Da.

T. Sî ce e nou pe acolo?

M. Lucru mare.

T. Megis, megis? Dóra vreu să aiba scola?

M. Ba, li s'au rosu funiele și li-s'a gatatu luminele
capete de pomana dela fostulu loru deputatu B. Enedikti.

T. Sî-a-poi?

M. Sî-a-poi acuma hiresii nemnisi au hotarit, ca
să tramita o adresă de incredere falnicului diplomatu Colmarcu
Tus'a, in sperantia, că atotpoternicul ministru s'a indură de dinsii, și — dreptu recompensa, pentru că nu
au remasu pasivi, ca ceia-l-alti confrati, ci érasî au alesu
unu nemnisiu, — dóra li va da sî dobritianii sa căte-va lu-
minutie sî vr'o funie.

T. Fôrte intiebleptiesce, că-ci Tus'a e multu induratu
sî astu-feliu déca nu li va da luminutie, celu pucinu li
va cinsti funi'a dorita. . . .

M. Asî credu sî eu, că-ci acést'a o sî merita betii
de ei, că s'au portat bine la alegerea d'in urma.

T. Scî-mi-ai spune frate Mando, candu s'a rincedi
bugenit'i a armenésca in fispanatulu lui Sebesiu d'in
Caranu?

M. Candu se va află unu denunciatoru de ro-
mani și mai credintiosu, decâtul slaninarinu de pana
acum'a.

T. Ce socoti frate, óre in loculu fia-iertatului
Gavrilu Mihali, fostu jude la Curia, reg. d'in B.Pest'a
cine s'a denumi?

M. D'a-poi va află jupanulu Colmarcu Tus'a vr'unu
jidanu botezatu și magiarisatu, séu vr'unu aristocrat
ajunsu la sépa de lemn, că-ci vedi, asî pretinde dreptatea,
egalitatea și fratietatea „liberală”, ca tôte postu-
rile ocupate de romani să devinete in vacantie, să se
ample cu — „liberali”. . . .

T. Da óre ce au cautatu santiele loru metropolitalu d'in
Sibii și episcopulu d'in Aradu la Pute-a-pestie?

M. Omu posnasîu! da n'ai cettu, că in tréb'a „fun-
datiunei lui Gosdu”.

T. A-poi chiaru acuma, candu se redeschissa dîst'a un-
gurésca?

M. Sîodu mai poti fi sî tu, d'a-poi ce să faca Slora,
déca s'au chiamatu chiaru acuma?

T. Betii tocano-mamaligari o patra.

M. Cum asî.

T. Da asî, că Bartal, fostulu loru de incóne-
portatoriu a morit.

M. Sî-a-poi

T. Sî-a-poi acuma nu sciu cine li va aperă —
peile nemnisesci?

M. Netocanaro mamaligari! d'a-poi sî-oru află
ei érasî vr'unu — ministru. . . .

mai vegetéza, ar trebuí să apară pe viitoru nuanai in acestu formatu micutelu, intoemai ca „*Siedetória*“ nóstra. Nu cum-va vi s'ar paré pré mare să acestu formatu stereotipu pentru gazetele nóstre?

De-cumva veti respunde, ve rogu, să o faceti acést'a numai — intre pahare; că-ci altu-cum me temu de respunsulu vostru, că va fi mortiferu!

Am dîsu-o eu:

Nebunulu vostru,
care in nebuniele sele dice
amarulu adeveru.

IERI și ADI.

Ieri, elit'a: focu să para!
Adi? unu iepure fricosu!
Ieri, resbóie! astadi, svara!
Ieri la furci! asta-di la osu! . . .

Ieri să eu glumetiu să mare,
Ne mai cunoscendu finanti;
Asta-di mieu să eu 'ntristare,
Fore fondu să abonanti! . . .

Francisc Kemény *Gur'a Satului.*

Talmesiu-balmesiu.

(§.) Nemtii să ovrei d'in Ungari'a să-schimba pentru acum numele loru in magiaresce. Unu **Füles** cu numele să l'a schimbatu in — **Füles**.

Se ia de scire să orientare.

(§.) Zelosulu deputatu naionale in camer'a Ungariei, *Georgiu Popu*, dîlele trecente a vorbitu in dieta ea unu — *popa*. Éra adeveratii *popi* d'in dieta tacu mulcemu să sfedu pupu la cestiu-nile cele mai vitali.

(§.) In urmarea resboilui dela resarita (adica dela cei hârtiosi-la-vene) femeile turcesei au luat doialu, plangu și se tangueseu, pentru uniculu motivu, că-ci perindu multi băbati turci, *dinsele voru avă să făcă imparătie între să mai — pucinu bărbati.*

Corespondintie.

Brieful domnișorei Pelágyia
către madam *Todosi'a.*

Libaesci, in Herbst.

Czukros Herzige!

Ah! Oh! Tu jesty **Schön férjnél!**
Ah! Oh! Wie mare boldogság!
De Ah! Oh! **Íme anche**
am egy peczitorj.
Ah! **Todoszije!** talán dóra **Sőt**
jeu férjhezmehetek.
Ah! Oh!
Pa! pa! pa!

Pelagyla.

Ghicitura.

vorba vorba vorba
Vorba vorba vorba vorba vorba
vorba vörba vorba, vorba
tréba.

(Pentru unulu d'in deslegatori se consérva dreptu premiu, mandatulu romanescu de deputatu dietale d'in cerculu electorale alu Lipovei — orasfu.)